Сьогодні метод системних організаційних розстановок є одним із найбільш «модних» напрямів у психології менеджменту. Його широке застосування, може свідчити про його ефективність, однак, на нашу думку, більш глибокі висновки можна буде зробити лише через деякий проміжок часу.

УДК 336.22

ТКАЧОВА А.О., ***СМОЛОВИК Р.Ф.,*** канд. екон. наук, проф.

АНАЛІЗ СТАНУ ТА НЕДОЛІКІВ ФОРМУВАННЯ АКЦИЗНОГО ЗБОРУ

У зв'язку з виходом деяких державних документів, які спрямовані на зміну ставок акцизного збору на тютюнові вироби, виникає необхідний аналіз їх позитивних та негативних наслідків для результатів господарської діяльності виробників даної продукції.

Виробники сигарет змінивши свою стратегію в умовах кризи змогли самотужки наповнили внутрішній ринок вітчизняною продукцією. Поза тим тютюновиробники змогли залучити іноземних інвесторів і якісно розпорядитися їхньою фінансовою підтримкою

Питання акцизного збору на тютюнові вироби аналізується в багатьох вітчизняних наукових дослідженнях. Однак постають нові проблеми в процесі удосконалення ставок акцизного збору в зв'язку з новими державними документами.

В ім'я здоров'я нації законопроектом пропонується внести зміни до чинного Закону, встановивши ставку акцизного збору у твердих сумах з одиниці реалізованого товару в розмірі: на сигари-60 грн. за 100 шт. замість діючих 100 грн. за 1000 шт., на тютюн та замінники тютюну-25 грн. за 1 кг замість 0 грн.. Також пропонується встановити ставки акцизного збору у відсотках до максимальної роздрібної ціни реалізованого товару на зазначені види продукції – в розмірі 20%. У разі прийняття запропонованої схеми оподаткування доходи бюджету у 2009 р. збільшаться до 10,6 млрд. грн., що на 7 млрд. грн. більше рівня 2008 р. і на 3,7 млрд. грн. більше запланованих надходжень. Таким чином, навантаження зростає не лише на тютюновиробників, а й на податкову службу. Адже після остаточного ухвалення законопроекту зазначені суми надходжень до бюджету будуть занесені до планових і обов'язкових до виконання податківцями показників.

Необхідно відмітити, що у 2008 р. державний бюджет отримав від акцизів на тютюнові вироби 3,58 млрд. грн. Якщо урахувати, що в структурі податків, сплачених тютюновими компаніями, питома вага акцизного збору з вироблених товарів протягом 2008 р. становила майже третину, а в січні-лютому поточного року його питома вага зросла до 77%, то можна стверджувати, що ця смертельна для здоров'я галузь є важливим життєдайним джере-

лом для вітчизняного бюджету. Підвищення акцизних ставок до запропонованого нині депутатами рівня мало відбутися лише в січні 2011 р. Поетапне дорожчання послужило основою ухваленого у грудні закону про акцизні ставки на тютюнові вироби.

Аналіз згаданих вище матеріалів дозволив експертам зробити висновок, що підвищення ставок акцизного збору на тютюнові вироби повинно здійснюватися в рамках узгодженої політики із сусідніми країнами. Приміром, якщо політику з підвищення акцизів узгодити з основними партнерами-сусідами – Росією, Білоруссю та Молдовою – то цей крок може дати ще більше надходжень до бюджету. В іншому разі українці «купуватимуть не українське».

Крім того експерти вважають, що підвищення єдиного податку та акцизів на тютюнові вироби може посилити кризу. Як заявив заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики Микола Круглов: «Законопроект не наповнить бюджет, а лише збільшить виробництво контрафактної тютюнової продукції. Якщо цей законопроект буде прийнято, то контрабанда тютюнових виробів зросте в рази».

Слід особо зауважити, що явно не радіють законодавчим ініціативам і самі виробники тютюнової продукції. Але на відміну від численної громади протестантів проти запровадження, приміром, місцевих податків і зборів, усвідомлюють поетапне зростання акцизних ставок на тютюнову продукцію. Але ж не такими темпами. Жоден бізнес, навіть з такою ліквідною продукцією, як сигарети, не здатен своєчасно реагувати на швидку зміну економічних правил.

Згідно нормативним документам Кабінету Міністрів України від 04.06.2008 р. ухвалено Концепцію Державної цільової соціальної програми зменшення шкідливого впливу тютюну на здоров’я населення на 2008-2012 роки. У Концепції, зокрема, зазначено, що цінова та податкова політика щодо тютюнових виробів залишається недосконалою. На сьогодні акцизний збір на тютюнові вироби в Україні є одним з найнижчим у Європі. Водночас акцизний збір – це інструмент впливу держави на споживання товарів, шкідливих для здоров’я. Тому в Концепції запропоновано щорічне підвищення акцизного збору на тютюнові вироби з метою забезпечення зростання реальних цін на такі вироби з одночасним вжиттям заходів для ліквідації всіх форм незаконної торгівлі тютюновими виробами. У Концепції також зазначено, що виконання програми дасть змогу зменшити обсяги вживання тютюнових виробів, знизити рівень поширення тютюнокуріння в Україні та отримувати додаткові надходження до державного бюджету в результаті збільшення акцизного збору на тютюнові вироби.

Усе вище зазначене дозволяє робити висновок, що якщо прийняти цей закон, то дасть можливість поповнити державну казну на 3 млрд. грн. Це буде суттєвим внеском у покращення здоров’я громадян. Ці 3 млрд. грн. можна спрямувати на виконання державних програм, насамперед на охорону материнства і дитинства, зниження рівня серцево-судинних захворювань, які ста-

новлять 63% смертності, на тих 140 тисяч смертей від раку, які є щороку в Україні, і це дійсно сприятиме охороні здоров'я і вирішенню проблеми поповнення бюджету.

Список літератури: 1. *Закон України* «Про внесення змін до Закону України «Про ставки акцизного збору на тютюнові вироби»**, 2.** *Вестник налоговой службы* Украины №16, 2009 р., **3.** *Закон України* «Про ставки акцизного збору на тютюнові вироби» від 06.02.1996 р.№30/96-ВР

УДК 338.984

ХЛОНЬ Т.Г., ПОГОРЕЛОВ И.Н., доц.

ВВЕДЕНИЕ ПОКАЗАТЕЛЯ EVA В СИСТЕМУ BSC В КАЧЕСТВЕ БАЗОВОГО КРИТЕРИЯ

Каждая из концепций определения эффективности деятельности на основе предприятия на основе стоимостного подхода имеет свои преимущества, но не лишена и недостатков: сложность практической реализации концепций; отсутствие связи между стратегическими и тактическими планами; сложность точного измерения результатов деятельности предприятия. Существует возможность нейтрализации последних и достижения синергии при комбинировании двух систем: системы сбалансированных показателей (BSC) и экономической добавленной стоимости (EVA).

Система BSC является комплексной, т.е. охватывает все стороны деятельности фирмы. Концепция BSC отличается от других концепций тем, что финансовые и нефинансовые индикаторы интегрируются с учётом причинно-следственных связей между результирующими показателями и ключевыми факторами, под влиянием которых они формируются. Наличие причинно-следственных связей в модели BSC подчёркивали сами авторы Р.С.Каплан и Д.П.Нортон [5], а М.де Хаас и А.Кляйнгельд указывали, что BSC превращает систему измерения эффективности в систему управления с прямой связью [1].

BSC - это инструмент, который систематически расширяет сферы измерения, традиционно связанные с учётом [2]. Другими словами BSC рассматривается как организационная структура, которая позволяет расширить возможности измерения, оценки и контроля на уровне стратегического и операционного управления фирмой. Традиционная структура BSC может легко модифицироваться, но она имеет один существенный недостаток: в ней фактически отсутствует конечный ориентир, т.е. базовый показатель, по которому измеряется успешность реализации стратегии и эффективность функционирования фирмы. В данной работе предлагается устранение этого недостатка благодаря включению показателя EVA в структуру BSC.